

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

31 octombrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Covalenco Elena,

Judecători – Guzun Ion și Diaconu Iurie,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, în cauza penală privindu-i pe

*Cușnir Alexandru Xxxxx, născut la xxxxxxxx,
originar din Xxxxx Xxxxx, domiciliat în Xxxxx;*

*Piftorac Vasile Xxxxx, născut la xxxxxxxxxxxx,
originar din Xxxxx Xxxxx, domiciliat în Xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. prima instanță: 01.03.2018 – 17.04.2018;*
- 2. instanța de apel: 11.05.2018 – 06.06.2018;*
- 3. instanța de recurs: 08.08.2018 – 31.10.2018.*

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central din 17 aprilie 2018, Cușnir Alexandru și Piftoreac Vasile, au fost recunoscuți vinoveți de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 174 alin. (1) Cod penal, fiindu-le numită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani fiecare.

În temeiul art. 90 Cod penal, a fost dispusă executarea condiționată a pedepsei închisorii pe o perioadă de probațiune de 3 ani, cu menținerea în privința acestora a măsurii preventive - obligațiunea de nepărăsire a țării până la devenirea sentinței definitive.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, inculpaților Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile fiindu-le cunoscută vârsta minorei Xxxxx Xxxxx (născută la xxxxx), că la data de 16.05.2017 nu împlinise vârsta de 16 ani, aflându-se la domiciliul lui Piftorac Vasile din Xxxxx, str. Xxxxx, intenționat, au întreținut cu ea câte un raport sexual benevol, acțiuni

ce li-au fost încadrate la art. 174 alin. (1) Cod penal cu calificativele „raportul sexual altul decât violul, comis cu o persoană despre care se știa cu certitudine, că nu a împlinit vătsta de 16 ani”.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care necontestând încadrarea juridică a faptelor reținute în acțiunile lui Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile, a solicitat casarea acesteia în latura pedepsei, cu aplicarea unei pedepse mai aspre de 4 ani închisoare cu executarea ei în penitenciar de tip semiînchis, excluderea dispoziției art. 90 Cod penal, considerând că suspendarea condiționată a executării pedepsei pentru perioada de probațiune nu-și va realiza scopul de prevenire a activității criminale, reieșind din gravitatea faptei imputate, atentând la viața sexuală a unei minore, ce ar putea avea grave repercusiuni de ordin psihosocial. Instanța, contrar art. art. 227; 229 Cod de procedură penală, neîntemeiat a respins solicitarea de încasare a cheltuielilor judiciare în sumă totală de 11 252, 61 lei.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018 a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către procuror, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, prezenta cauză a fost judecată de către instanța de fond în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală, adică în baza probelor administrate la faza urmăririi penale, acceptate de către inculpații Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile în corespundere cu alin. (3) a respectivei norme, prin cererea depusă până la începerea cercetării judecătorești, potrivit căreia au recunoscut integral faptele imputate prin învinuirea formulată din rechizitoriu. Împrejurările faptei expuse de către inculpați au coroborat întru-tot cu ansamblul probelor administrate în prezenta cauză, cărora instanța de fond li-a dat o apreciere obiectivă conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al concludenței, utilității, pertinentei, veridicității și coroborării reciproce, motivare pe care instanța de recurs o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește.

Astfel, constatând cu certitudine vinovăția ambilor inculpați în fapta comisă, instanța de fond, la stabilirea pedepsei penale a dat deplină eficiență dispozițiilor art. art. 61, 75 Cod penal și în special 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, ce-i determină scopul, criteriile generale de individualizare, precum și dreptul garantat de reducerea termenului închisorii cu 1/3, în cazul acceptării examinării cauzei în baza probelor administrate la faza urmăririi penale.

La caz, instanța de apel a reținut că, ambii inculpați și-au recunoscut vina, sau căit sincer, au acceptat probatoriului administrat la urmărirea penală, ce a determinat simplificarea procedurii de examinare cu limită de cheltuieli, lipsa antecedentelor penale, fapt atestat prin revendicările anexate la materialele cauzei, comiterea infracțiunii de către

Piftorac Vasile în perioada minoratului, de caracteristica pozitivă a inculpaților de la locul de trai, prezența la întreținerea lui Cușnir Alexandru a unui copil minor - temeieri ce fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate și așteptările societății față de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate.

Astfel, instanța de apel a considerat întemeiată concluzia instanței de fond privind aplicarea în privința inculpaților Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile a dispozițiilor art. 90 Cod penal, acordându-le posibilitatea corijării fără a-i priva de libertate, astfel ca pe perioada probațiunii să demonstreze efectul educativ al pedepsei penale.

De rând cu aceasta, instanța de apel a ținut să menționeze și faptul, că deși infracțiunile privind viața sexuală au incontestabil o profundă semnificație antisocială, totuși pentru individualizarea pedepsei penale, comportamentul în parte a fiecărui infractor are o semnificație importantă, ținându-se cont de personalitatea, vârsta în care a comis fapta antisocială, precum și atitudinea față de urmările survenite în raport cu atitudinea victimei manifestată față de el, care în situația din speță este una loială, nefiind solicitate careva despăgubiri de ordin material și moral, dimpotrivă solicitându-se neînăsprirea ei.

Cât privește solicitarea încasării de la inculpații Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile a cheltuielilor judiciare în folosul statului în mărime totală de 11252, 61 lei, instanța de apel a reținut caracterul argumentat cu expunerea explicită în conținutul sentinței a temeierilor de drept pentru care instanța a dispus respingerea ei, susținând această poziție prin respingerea și în această parte a cerințelor din apel.

Suplimentar la acest segment, a ținut să menționeze, că deși procurorul în solicitarea recuperării costului expertizei, face trimitere la dispozițiile art. 227-229 Cod de procedură penală, ce se referă la modalitatea de încasare a cheltuielilor judiciare, dispoziția art. 75 alin. (3) din Legea nr. 68 din 14.04.2016 cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, expres stabilește, că „în cauzele penale, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) din Codul de procedură penală”, la caz ordonatorul expertizelor fiind organul de urmărire penală și nu partea apărării.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care, indicând temeierile prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- pedeapsa stabilită inculpaților Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile este prea blândă și neechitabilă în raport cu circumstanțele cauzei și personalitatea inculpaților;

- Colegiul penal, la verificarea legalității și corectitudinii stabilirii pedepsei inculpaților de către instanța de fond, nu a luat în considerație faptul, că inculpații Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile sânt acuzați de comiterea unei infracțiuni grave, pedeapsa maximă fiind de 7 ani închisoare, iar fapta a fost comisă asupra unei minore. Fapta comisă de inculpați se califică ca fiind gravă, mai mult, urmează a fi reținute și evaluate următoarele criterii: împrejurările și modul de comitere a infracțiunii - infracțiunea a fost comisă de către inculpați asupra unei persoane minore; starea de pericol creată pentru victimă - în vederea realizării faptei infracționale inculpații au atentat la inviolabilitatea și libertatea sexuală a acesteia; natura și gravitatea consecințelor infracțiunii - victimei i-au fost cauzate suferințe psihice; motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit - năzuința de satisfacere a necesității sexuale;

- este de reținut, că la norma în baza căreia inculpații au fost declarați vinovați, este prevăzută doar pedeapsa închisorii astfel, doar prin aplicarea față de aceștia a pedepsei sub formă de închisoare, cu executarea reală, vor fi atinse scopurile pedepsei penale: de corectare a inculpatului, de restabilire a echității sociale, de prevenire a săvârșirii altor infracțiuni. Or, instanța de apel, apreciind și aplicând eronat prevederile art. 90 Cod penal, nu a luat în considerație comportamentul inculpaților în cadrul urmăririi penale și examinării cauzei în instanțele de judecată;

- în ce privește poziția Colegiului penal privind excluderea încasării în mod solidar de la inculpații Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare o consideră, neargumentată din următoarele considerente.

Cheltuielile judiciare solicitate, nu ar fi fost suportate de către stat în caz că, inculpații nu ar fi comis infracțiunea în baza căreia au fost recunoscuți culpabili și condamnați, fapt care nu se contestă de către părți;

- e de remarcat, că, conform art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului.

Conform art. 227 alin. (1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, iar prin Legea pentru modificarea și completarea unor acte normative nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018 alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, care prevedea, că plata expertizelor judiciare efectuate în cazurile (obligatorii) prevăzute la alin. (1) se face *din contul mijloacelor bugetului de stat* a fost abrogat. Or, în circumstanțele descrise, conchidem, că

cheltuielile judiciare care au fost suportate de stat în prezenta speță, urmează a fi încasate de la inculpați, care și-au recunoscut pe deplin vinovăția în comiterea infracțiunii încriminate, și care au solicitat, judecarea cauzei pe baza probelor administrate în fază de urmărire penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în baza materialelor din dosar, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent.*

Colegiul reține că, procurorul indică ca temeiuri de drept pentru casarea deciziei recurate pct. 6) alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, însă de fapt invocă dezacordul cu soluția instanței de apel privind respingerea încasării de la inculpați a cheltuielilor de judecată în mărime de 11 252, 61 lei, suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză, precum și cheltuieli de birotică.

Autorul recursului nu contestă starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite de către inculpați, invocând doar dezacordul cu soluția instanței de apel în partea ce ține de cheltuielile judiciare și în partea pedepsei stabilită inculpaților, din care motiv hotărârea judecătorească contestată va fi supusă verificării doar sub aceste aspecte.

Astfel, examinând argumentele invocate de recurent, precum că instanța de apel neîntemeiat a respins cererea procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată suportate pentru efectuarea întocmirea Rapoartelor de expertiză judiciară nr. 316, 315, 313 din 19.05.2017; nr. 196 din 01.06.2017; nr. 63 din 10.07.2017; nr. 133-D din 07.08.2017; nr. 205a-2017 din 05.01.2018, în mărime de 11252, 61 lei, Colegiul penal atestă că, potrivit art. 227 alin. (1) și (3), 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență

juridică garantată de stat, atunci când o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloace necesare. Instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul dacă plata acestora poate influența substanțial situația materială a acestuia, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate.

Reieșind din prevederile normelor sus menționate și circumstanțele cauzei, prima instanță a conchis ca cheltuielile judiciare să fie trecute în contul statului.

Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor dosarului și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în aspectul cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar este lipsită de orice temei legal.

Referirea recurentului la Legea nr. 316 din 22.11.2017, prin care a fost exclus alin. (2) din art. 143 Cod penal, nu poate fi reținută, deoarece respectiva Lege a intrat în vigoare la 09.02.2018, pe când infracțiunea a fost comisă la 16.05.2017 și, în temeiul art. 10 alin. (2) Cod penal, dispozițiile acesteia nu pot fi aplicate în privința inculpatului.

Cu referire la argumentul recurentului, precum că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, Colegiul remarcă că recursul repetă textul apelului, argumentele expuse de recurent fiind anterior invocate în apel, iar instanța de apel, examinându-le în ansamblu, le-a dat o apreciere corespunzătoare, conform art. 414 Cod de procedură penală, pronunțându-se argumentat și detaliat asupra lor.

Referitor la critica deciziei instanței de apel și sub aspectul greșitei individualizări a pedepsei aplicate lui Cușnir Alexandru și Piftorac Vasile, temei de recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, potrivit căruia *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel atunci când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale*, Colegiul analizând decizia atacată, conchide că temeiul menționat nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului declarat.

La stabilirea pedepsei inculpaților, instanța de judecată a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpaților, de circumstanțele atenuante și agravante stabilite, de influența

pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestora, astfel fiind respectate dispozițiile art. 61, 75-78 Cod penal și art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, stabilindu-le o pedeapsă echitabilă pentru faptele comise.

Așa cum se reține din doctrina penală, în cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, având ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de sancțiunea articolului din Codul penal, în baza căruia a fost condamnat inculpatul, or conform alin. (1) art. 75 Cod penal, *persoanei recunoscută vinovată de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului Cod.*

Colegiul menționează că prevederile legale în această privință au fost respectate, iar criticile formulate de recurent în recurs și în cazul dat sunt identice cu cele indicate în apel și au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel, care le-a dat o motivare corespunzătoare, argumentată și pe larg expusă în prezenta decizie la pct. 4.1., soluție, pe care instanța de recurs și-o însușește pe deplin, ori materialul probator al cauzei penale dovedește incontestabil legalitatea temeiurilor de fapt și de drept care au dus la pronunțarea hotărârii recurate.

La stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, instanțele de fond, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpaților, urmărind în acest sens comportamentul acestora în viața socială, ținând cont de pericolul social al faptei comise, luând în considerație circumstanțele atenuante: căința sinceră, recunoașterea vinovăției, corect au conchis că scopul legii penale la caz poate fi atins și fără izolarea acestora de societate.

După cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul constată că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus la menținerea sentinței instanței de fond, or în fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind fondată și întemeiată, iar în raport cu prevederile art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, temeiuri de casare a acesteia nu s-au stabilit.

Urmare celor expuse, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârea atacată sub aspectele contestate, astfel încât soluția

adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, iar recursul declarat este inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lisnic Elena, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, în cauza penală privindu-i pe **Cușnir Alexandru Xxxxx** și **Piftorac Vasile Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **20 noiembrie 2018**.

Președinte

Covalenco Elena

Judecători

Guzun Ion

Diaconu Iurie